

Het zeven van vergeten graven

Grafdelving en -ruiming in de praktijk

Onder de zware sluier van een mistige herfstochtend ligt een verlaten begraafplaats. Tussen de scheve zerken en dorre bladeren worden graven geruimd waarvan de termijn is verlopen en de namen zijn vervaagd. Geen alledaags onderhoud, maar een specialistisch vakgebied binnen het groenbeheer. Jacob van der Veen licht in dit artikel de praktische kant toe van grafdelving en grafruiming.

Auteur: Jeroen Poldermans

‘We openen de graven met daarin de stoffelijke resten en spreiden het vrijkomende zand met de overblijfselen uit over het zeefrooster. Een collega sorteert de menselijke resten er handmatig uit. Deze worden verzameld en in een verzamelgraf bijgezet. De overige materialen, zoals kist- en kledingresten, voeren we af als een aparte afvalstroom die eindigt in de verbrandingsoven.’

– Jacob van der Veen, directeur van Voogt Graaftechniek en bestuurslid van de BVOB (Branchevereniging Ondernemers Begraafplaatsbeheer)

Begraafplaatsbeheer als specialisatie

Het opgraven van botten voelt voor velen

‘Soms komen er bijzondere zaken mee naar boven, zoals jurken of ringen die mee zijn begraven’

‘Soms ruimen we maar één graf, maar vaak gaat het om een hele akker met wel honderd tot honderdvijftig graven’

Grafdelving en grafruiming

Grafdelving is het graven en voorbereiden van een graf voor een begrafenis. De grote uitdaging hierbij is zorgen dat de begraafplaats netjes en intact blijft. Grafruiming is een heel ander verhaal, vertelt Van der Veen. ‘Hierbij graven we het graf uit en verwijderen we de stoffelijke resten eruit. Ongeacht het aantal te ruimen graven, gaan we altijd met de grootste zorg te werk. De stoffelijke resten worden met respect behandeld en vaak herbegraven in een verzamelgraf. Wij zijn hiervoor gecertificeerd en zijn aangesloten bij de BVOB (Branchevereniging Ondernemers Begraafplaatsbeheer).’

‘Alleen droog zand wordt gezeefd’

Het zeven van graven werkt alleen als de bodem het toelaat. ‘Met klei lukt het niet; met droog zand werkt het juist heel goed’, legt Van der Veen uit. ‘Je graaft een graf open tot aan de laag waar de kist zat, meestal tot zo’n 40 tot 50 centimeter diepte. Dat deel graven we uit met een graafmachine en strooien we uit over het trilrooster van onze zeefmachine. De kisten zijn dan vrijwel volledig vergaan. Soms komen er bijzondere zaken mee naar boven, zoals jurken of ringen die mee zijn begraven. Die resten komen dan vanzelf op de zeef tevoorschijn. De menselijke resten gaan naar een verzamelgraf. De rest (kleding, hout, bekisting) valt in een trechter met een bigbag eronder. Om een idee te geven: als je honderd graven ruimt, blijft er ongeveer één graf over aan menselijke resten. Je wint dus veel ruimte terug.’

Wendbare compacte zeefmachine

‘Wij werken met een Flexiever-minizeefmachine van onze dealer Brand Equipment. De keuze viel op deze machine omdat hij compact en wendbaar genoeg is voor het werken op een begraafplaats. Je kunt hem makkelijk met de

hand verplaatsen en de zeefplaten zijn eenvoudig te wisselen. Meestal werken we met een fijnmazigheid van 1x1 cm voor nauwkeurig werk, maar bij grover materiaal kiezen we voor 2x2 cm. De machine staat op een draaischijf van de aanhanger. Superpraktisch dus.’

De zeefmachine is een Mini Screener Trailer die staat op een aanhangwagenchassis van 680 kg – perfect voor kleine zeefklussen of werken op krappe locaties. In rijstand ligt de machine in de lengterichting van de trailer. Maar zodra je gaat zeven, draai je hem 90 graden. Zo vallen de grove en fijne fracties links en rechts van de aanhanger via een transportband van 3 meter, waardoor je een vrije doorgang houdt.

Bredere inzet zeefmachine

Voogt Graaftechniek maakt deel uit van Groentotaal A. de Boer. Vanuit vestigingen in Assen en Ruinerwold houdt dit moederbedrijf zich bezig met alles op het gebied van aanleg, onderhoud en ontwerp van de groene buiten- en binnenruimte. Opdrachtgevers zijn particulieren, bedrijven, (zorg)instellingen, woningbouwverenigingen en overheden zoals gemeenten en waterschappen. Het terugdringen van invasieve exoten behoort ook tot de terugkerende werkzaamheden. ‘Wat nog wel leuk is om te vertellen’, zegt Van der Veen tot besluit, ‘is dat we de zeefmachine ook inzetten om de wortels van Japanse duizendknoop uit te zeven.’

Jacob van der Veen

macaber aan, maar voor Van der Veen draait alles in dit vak om zorgvuldigheid, respect en transparantie. Begraafplaatsbeheer is echt een specialisatie, met vaste protocollen en specifieke machines. ‘Daarom zijn we vanuit ons hoveniersbedrijf Groentotaal A. de Boer met een aparte tak gestart: Voogt Graaftechniek’, vertelt Van der Veen. ‘We richten ons binnen die tak volledig op grafdelving en grafruiming. Soms ruimen we maar één graf, maar vaak gaat het om een hele akker met wel honderd tot honderdvijftig graven. Dat zijn dan graven waarvan de termijn is verlopen, die niet meer worden onderhouden of waarvan de familie afstand heeft gedaan. In Nederland is de minimale graftermijn tien jaar, maar meestal ligt die tussen de 20 en 30 jaar. Gemeenten wachten vaak tot ze in één keer een volledige akker kunnen ruimen.’

